

УДК 811.111

Труш О. – ст. гр. 346

Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ РЕАЛІЙ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Науковий керівник: викладач Бондаренко Н.Ю.

Реалія – елемент культури, під яким розуміють сукупність матеріальних та духовних цінностей суспільства, що історично склалась на основі економічного базису. В кожній мові є слова, що ніяк не вирізняються серед інших слів, але передати їх при перекладі буває досить непросто. Адже реалії – специфічні слова або назви предметів в духовній та матеріальній культурі, що притаманні тільки певному народу. Реалії виступають означеннями предметів, понять, типових особливостей певного географічного місця, матеріального життя, соціально – історичних особливостей деяких людей, нації, країни, племені, що являють собою національний, місцевий та історичний колорит. Такі слова не мають точних відповідників в інших мовах.

Переклад реалій, як слів специфічних для певного народу або країни, вимагає від перекладача особливої уваги. Зрозуміло, що аби правильно передати означення предметів, про які йдеться в оригіналі, і образів, пов'язаних з ними, необхідно мати певні знання про ту дійсність, що про неї йдеться у тексті оригіналу. В теорії перекладу такі знання називають «фоновими знаннями». Тобто сукупність уявлень, про те, що являє собою реальний фон, на якому розгортається картина життя іншої країни та народу. Фонова лексика - слова або вирази, що несуть в собі додатковий зміст та певні семантичні та стилістичні відтінки, які накладаються на основне значення, і є загальновідомими людям, що належать до певної мовної культури. Виділяються наступні способи перекладу реалій: 1. Транслітерація або транскрипція (повна або часткова), безпосереднє використання данного слова, що означає реалію, або його кореня в написанні літерами мови перекладу або в поєднанні з суфіксами мови перекладу. Цей спосіб перекладу є дуже широко вживаним. Немає такого слова, яке не можна було б перекласти іншою мовою, хоча б описово. Але транслітерація необхідна саме тоді, коли треба дотриматись лексичної стислості визначення, аби зберегти звичність слова, яку воно мало в мові оригіналу, і разом з тим підкреслити специфічність предмету або поняття, що перекладається і не має відповідника в мові перекладу. Дуже часто іншомовні слова переносяться в мову перекладу саме для того, щоб виділити відтінок специфічності реалії. Коли слово, яке транслітерується, вживається або рідко, або вперше переноситься в текст перекладу, то буває необхідно надавати і коментуюче пояснення і відповідний контекст. 2. Утворення нового слова або словосполучення для означення відповідного предмету на основі елементів та морфологічних відносин, що вже реально існують в мові. В своїй основі цей переклад описовий і в перекладах українською мовою використовується не так широко, як перший спосіб. 3. Використання слова, що має близьке значення, хоча і не тотожне, до значення реалії, яка перекладається. Наприклад, звернення *sir* та *miss* передавались раніше в перекладі як «добродій» та «добродійка» відповідно, а в сучасних перекладах, як «пан» та «пані» або залишають «сер» та «міс». Втрата певної речової специфіки при перекладі компенсується тим, що при більшому або меншому ступені наближеності, в контексті перекладу слово є абсолютно зрозумілим. Хоча, звичайно, слово, що має безпосередній зв'язок зі специфічними фактами з життя однієї країни, не може бути повноцінно використано для передачі реального поняття з життя іншої країни.